

MUSEU DE BADALONA. Vestigis de la ciutat romana, conservades al mateix lloc on es varen trobar, actualment soterranis del museu. Foto: Joan Codina

VENUS DE BADALONA, exposada al Museu de Badalona.

defensa. Ocupava unes 11 ha. Com totes les ciutats romanes estava situada en un turó i el traçat urbanístic era basat en dos eixos principals perpendiculars i altres de paral·lels que formaven un quadriculat. El carrer principal en direcció nord/sud s'anomenava *cardo maximus* i el d'est a oest *decumanus maximus*. A la cruïlla d'ambdós hi havia el fòrum i el temple. Els carrers paral·lels als anteriors s'anomenaven igual, però en lloc de *maximus*, *minor*. Per la situació de Baetulo, els *cardos* corresponen a la direcció serralada/mar i els *decumanus* paral·lels al mar.

A Badalona, en diverses èpoques s'anaren trobant vestigis de Baetulo, però el més important fou el de l'any 1954 i com a conseqüència d'aquesta troballa, l'any següent, al damunt, es creà l'actual Museu de Badalona. L'any 1966 s'inaugurà, però les excavacions no finalitzaren fins el 2010. Actualment al seu subsòl, de 3400m², es pot visitar el jaciment dit de les *Termes i el Decumanus*, que consta de les restes següents: les termes, el *decumanus maximus*, el *cardo*, diverses botigues (*tabernae*), tres blocs de vivendes (*insulae*) i el clavegueram. També disposa d'un espai d'exposició permanent, on es troben la majoria de les troballes realitzades a Badalona, des de la prehistòria fins als romans. A la part romana hi ha peces molt importants, com: la Venus de Badalona, el cap d'Agripina, les Pollegueres i la *Tabula Hospitalis*.

Text: Joan Codina i Bernaus
Fotos on no s'indica: Wikipèdia

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 158

13 de desembre de 2015

EL BARCELONÈS

MONESTIR DE SANT JERONI DE LA MURTRA (BADALONA)

El monestir de Sant Jeroni de la Murtra és també anomenat de Sant Jeroni de Nostra Senyora de la Vall de Betlem, ja que està situat a la vall de Poià o de Betlem, de la serralada de Marina. Pertany al municipi de Badalona. A l'indret hi havia l'antic Mas Murtra. El mercader Bertran Nicolau l'adquirí i el cedí als monjos jerònims que l'any 1416 hi fundaren el monestir. Reberen donacions i ajuts de la burgesia i també la protecció de la

SANT JERONI DE LA MURTRA

SANT JERONI DE LA MURTRA. Ruïnes de l'antiga església.

monarquia, concretament dels darrers Trastàmars i dels primers Àustries. Al segle XV eren els senyors feudals de tota la Vall de l'Anoia i el XVI, també tenien propietats a l'Anoia. A principis d'abril de 1493 els Reis Catòlics s'instal·laren al monestir i el 20 del mateix mes arribà Colom a Barcelona, per comunicar-los la descoberta del Nou Mon. Per tant la seva trobada, encara que no està documentada, amb tota seguretat s'efectuà al monestir. La comunitat va estar activa fins l'any 1835, que amb la desamortització, els monjos foren exclaustrats, el monestir incendià i posteriorment venut. Passà per diversos propietaris fins que el 1971 l'adquirí Francesca Güell i hi va crear l'Àmbit de Repòs Religios i Cultural Francesca Güell. Actualment, a més, també és la seu dels Amics de Sant Jeroni de la Murtra i de la Fundació Catalunya-Amèrica, que en promou l'apropament cultural. L'any 1972 fou declarat monument historicoartístic d'interès nacional. Més tard, el 2014, el monestir i tota la Vall de Betlem, rebé la condició de bé cultural d'interès nacional.

CRISTÒFOR COLOM, suposadament representat a Sant Jeroni de la Murtra

Les edificacions són majoritàriament d'estil gòtic tardà (segles XV i XVI). L'església s'ensorrà l'any 1835 a causa d'un incendi per això només en queden algunes restes. Originalment constava d'una sola nau capçada

per un absis pentagonal. Al mur sud hi havia cinc capelles i adossat encara hi ha el campanar. Al costat nord es bastí una capella molt gran, avui totalment enrunada, dedicada al Sant Crist. El claustre és la part més ben conservada, encara que només en resten tres ales. És de planta quasi quadrada i té dos nivells de galeries. La inferior és gòtica del segle XV, coberta amb volta de creueria amb les claus i les mènsules decorades. Consta de trams suportats per pilars rectangulars i, entre ells, finestres ogivals dobles, separats per una columna cilíndrica sense cap decoració. La galeria superior és posterior i formada per arcs rebaixats sostinguts per columnes de secció quadrilobulades. Al mig del claustre, hi ha el jardí on es troba, construït al segle XV, un brollador estrellat i vuitavat, decorat amb caps de lleó, un pou i un arbust de murtra originari de Terra Santa.

SANT JERONI DE LA MURTRA. Claustre.

SANT JERONI DE LA MURTRA. Antic menjador o refectori.

A l'entorn del claustre, com és habitual, hi ha les estances monacals: sala capitular, refetor, refetoret, cuina, celler, etc. Cal destacar el refetor, cobert amb tres voltes de creueria amb claus de volta decorades, que actualment s'utilitza com a església. Al seu damunt, es troba l'antic dormitori, cobert amb arcs diafragmàtics i embigat de fusta. A finals del segle XVI, per defensar-se dels atacs dels pirates, es bastí, en un angle del monestir, una gran torre quadrangular de defensa. Finalment, durant el segle XVIII, s'efectuà l'ampliació anomenada *Obra Nova*, de la qual només en queden algunes restes.

CIUTAT ROMANA DE BAETULO (Badalona)

Aquesta ciutat va ser fundada pels romans a la primera meitat del segle I aC. En època del emperador August, a principis del segle I dC, ja s'havia acabat el nucli urbà, era totalment emmurallada i disposava de torres de